

**III. Translate into English :****(1 × 5 = 5 Marks)**

21. कश्चन महावृक्षः आसीत्। तत्र एकः काकः पत्न्या सह वसति स्म। तस्य एव वृक्षस्य कोटरे एकः कृष्णसर्पः अपि वसति स्म। यदा काकी प्रसूता भवति तदा कृष्णसर्पः तस्याः शावकान् खादति स्म। एतेन काकः काकी च महत्दुःखम् अनुभवतः स्म। अतः एकदा काकः स्वमित्रस्य शृगालस्य समीपं गत्वा उक्तवान् "भोः मित्र! सः कृष्णसर्पः कथञ्चित् मारणीयः, उपायं सूचयतु" इति।

Or

22. कश्चन महाराजः अभवत्। तस्य राजभवने कश्चन वानरः वसति स्म। सः वानरः महाराजस्य विश्वासपात्रम् अनुचरः। अतः तस्य राजभवने सर्वत्र अपि प्रवेशः आसीत्। एकदा महाराजः अन्तःपुरे निद्रां कुर्वन् आसीत्। तदा वानरः तत्र आगतवान्। सः निद्राङ्गतस्य महाराजस्य समीपं गत्वा व्यजनेन वीजनं कर्तुम् आरब्धवान्।

**IV Translate into Sanskrit****(1 × 5 = 5 Marks)**

23. Once upon a time, beside a lake, there lived a tortoise and two geese who were great friends. As the lake was drying, the geese decided to migrate to a new place. The tortoise also wanted to move with them, but he couldn't fly, and so he pleaded the geese to take him with them.

or

24. Long ago, there lived a poor Brahmin in a village. He used to beg for a living. Sometimes, he did not get food for many days. One day he got a pot full of flour. He was very happy. He took the pot home and hung it up near his bed.

**V. Write short note on any five****(5 × 6 = 30 Marks)**

25. अर्थशास्त्रम्।
26. कुमारसम्भवम्।
27. सांख्यदर्शनम्।
28. वेण्वारोहः।
29. मध्यमव्यायोगम्।
30. समासाः।
31. भगवद्गीता।

**VI. Write an essay on any TWO****(2 × 15 = 30 Marks)**

32. भासनाटकचक्रम्।
33. चम्पूसाहित्यम्।
34. आधुनिकसंस्कृतकाव्यानि।
35. Branches of comparative philology.